

El llegat valencià d'El Palmar de Troya

L'església integrista d'El Palmar de Troya ha deixat herència pertot arreu. A València, hi ha un orde d'inspiració palmariana envoltat per l'obscurantisme.

El barri de Natzaret de València és dins de la demarcació perifèrica coneguda com els Poblats Marítims. Enmig del seu centre vital, destaca una caserna de la Guàrdia Civil que sembla un antic alcàssar. Al seu voltant s'organitza la vida diària, en aquest cas, amb més misèries que glòries. Natzaret ha destacat tradicionalment per conflictes relacionats amb diversos tipus de delinqüència, sobretot els vinculats amb afers de drogues. En aquest fragment de ciutat, veïns de classe mitjana comparteixen el territori amb grups socials menys afortunats. El barri, com és de llei, té la seua església catòlica, Nostra Senyora dels Desemparats, que intenta vincular-se com pot al treball social. A punt de perdre de vista la territorialitat, limitant amb un solar s'erigeix una altra església. En la seua façana, figura l'ètnica imatge d'una verge gitana. "Santuario de la Inmaculada Virgen Gitana" és el nom de l'edifici.

Al llarg del dia, una calma esmorteïda envolta els quefers interiors de l'edifici. Però indefectiblement, quan el vespre regna, s'obren les portes d'aquesta antiga foneria al públic. I, de manera igualment cíclica, una missa quotidiana rep una concurrència de fidels dispers. Les dones amb mantellina seuen davant d'hommes de pell bruna i tos rogallosa, producte d'un miler de copes de conyac. També hi ha joves d'aspecte saludable que s'alcen fermament quan Ricardo Subirón Ferrandis, el pare Ricardo, puja a l'altar amb robada de màxima cerimònia. El pare comença a salmodiar en llatí i un cor de monges abillades amb hàbits medievals entren en èxtasi. La missa és llarga, la gran majoria, en un llatí que no arriba al nivell de segon de BUP. Subirón esgrimeix un encenser per propiciar la nit obscura de l'ànima, mentre els seguidors fan cent genuflexions sobre uns reclinators durs com la pedra. Les campanes interiors, tocades per un devot, sonoritzen l'essència barroca d'una església plena de pans d'or, de luxoses escultu-

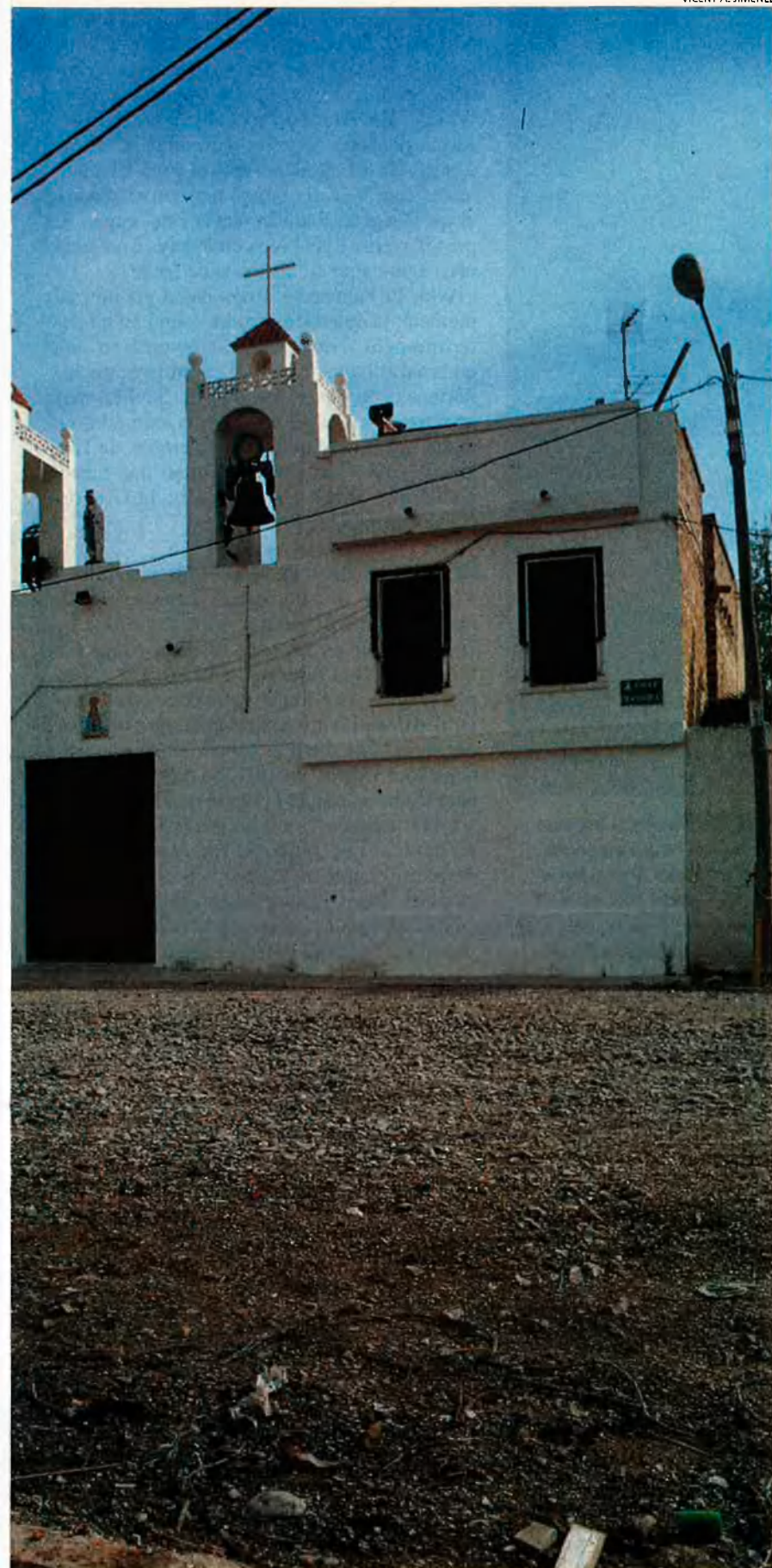
res, de cristos sagnants i d'ofrenes daurades. El misteri de la transsubstanciació es plasma en l'eucaristia, que molts prenen amb els ulls en blanc. Després, més llatí, silencis i un final que torna a la més jove de les monges des dels núvols de la borratxera mística.

Fora, al carrer, joves veïns d'ètnia gitana s'escalfen amb uns poals dels quals surt foc. Una gallina cloqueja i estranyes preguntes viciïen l'aire de la nit. Què és aquesta representació on l'oficiant es canviava de roba diverses vegades? Com hi pot haver, i per què, una església d'aquest tipus, tan ornamentada, als ravals més pobres d'una barriada? D'on vénen els seus ingressos? És catòlica, com creuen molts dels assistents? Com pot organitzar Ricardo Subirón Ferrandis processons espectaculars i tenir contractat per a les ocasions un nombrós cor gregorià amb violins, cosa inaccessible per qualsevol parròquia? Qui és el pare Ricardo, a qui els seus fidels defineixen com "un sant a la terra"?

Subirón i El Palmar. La història de Ricardo Subirón Ferrandis és la d'un jove que cerca, a qualsevol preu, convertir-se en un capellà beatífic a la manera més arcaica. És a dir, amb tota la pompa i exclusivitat que envoltava l'església de la Contrarreforma. Ricardo naix a Riba-roja fa quatre dècades. Una vegada passada l'adolescència, dirigeix els seus passos cap al Seminari de València per a poder estudiar Teologia i arribar a ser rector. Però, així com Moisès va divisar la terra promesa des del territori del Moab i no va poder trepitjar-la, tampoc el jove Subirón va poder passar el filtre que representava als anys 70 el Centre de Pastoral Vocacional, dirigit aleshores per Francesc Serra i Pedro Sanchis. Aquest últim seria anys després rector precisament del barri de Natzaret.

El Centre de Pastoral servia com a cedàs per tal de seleccionar qui tenia vertaderes aptituds per poder estudiar al Seminari i qui no. Ricardo fou rebutjat. Es va sentir tremenda-

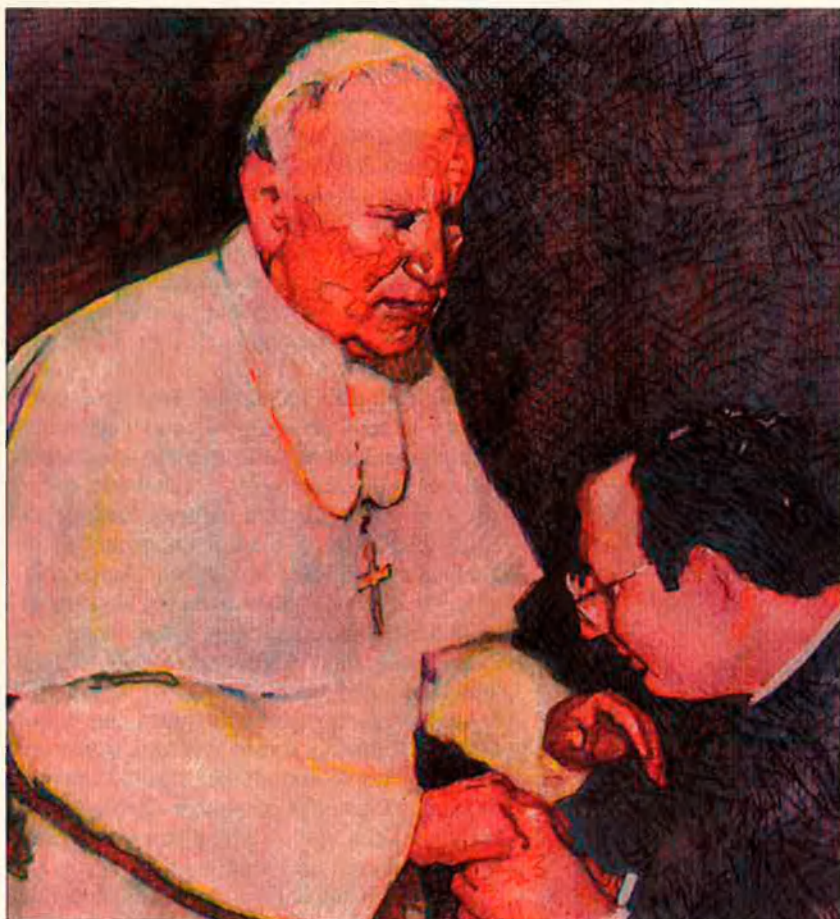

ment dolgut i incomprès, però va aconseguir ingressar al Seminari dels Missioners Combonians de Montcada, cos eclesiàstic especialitzat en les missions africanes, integrat majoritàriament per seminaristes bascos. Subirón va durar un sol mes a les seues files, ja que en va ser expulsat per motius que encara avui no són públics. Després d'aquesta decepció, va veure clarament la possibilitat de vincular-se a l'integrisme religiós contactant amb un orde d'al·lucinat conegut com Iglesia Católica, Apostólica y Palmariana. Vulgo: El Palmar de Troya.

L'església d'El Palmar de Troya ha rebut, d'ençà la seua creació, tot tipus de fanàtics del dogmatisme de la fe que han estat rebutjats per la doctrina catòlica. Entre ells, Ricardo Subirón. Analitzant algunes característiques d'El Palmar, podem imaginar les influències i afinitats de Subirón. Aquesta església naix quan, a finals dels 60, al poble sevillà d'El Palmar de Troya, quatre nenes proclamen que se'ls ha aparegut la mare de Déu. Immediatament, tota una cort de visionaris i buscadors de miracles certifiquen com a sant l'indret. Entre els il·luminats, destaquen una parella d'homosexuals sevillans, l'advocat Manuel Alonso i el comptable Clemente Domínguez, conegut aquest últim a l'ambient gay sevillà com *La Voltio*.

Els anys 70 són definitius per tal que el duet Alonso-Domínguez es faça amb el poder durant les lluites internes entre aquells que volien figurar com a capdavaners d'un orde religiós de tall fonamentalista que comença a conformar-se al voltant d'El Palmar. Aconseguixen més de 15 milions de pessetes d'una rànquia baronessa franquista, que inverteixen en la compra de finques i en l'expansió de doctrines religioses regressionistes. Tot seguit, entren en contacte amb l'arquebisbe vietnamita Ngo-Dinh-Thuc, conegut com a monsenyor Pedro, el qual més tard fou mentor de Ricardo Subirón. El religiós vietnamita pertanyia a una poderosa família del Vietnam del Sud fermament oposada al comunisme d'Ho-Chi-Minh i que va tenir les simpaties de l'administració Kennedy durant els primers anys del conflicte del Vietnam.

En vista del desenvolupament de la contesa, Ngo-Dinh-Thuc deixa el Vietnam i roda pel món, fins a trobar-se amb els fundadors d'El Palmar, que el capten per al seu orde, aprofitant el ressentiment del vietnamita contra l'oberturisme marcat pel Concili Vaticà II de 1968. Així doncs, monsenyor Pedro comença a ordenar com a bisbes gran part dels seguidors de la doctrina d'El Palmar. Ricardo Subirón trava gran amistat amb el religiós oriental, a qui defensa a ultrança davant qualsevol espectador. Ell mateix és ordenat bisbe d'El Palmar i veu a prop la possibilitat d'aconse-

guir els seus sacres somnis: vestir els hàbits i defensar el fonamentalisme religiós més radical.

Però a finals dels 70, l'arcaisme d'El Palmar es transforma definitivament en matèria de psiquiàtric. Clemente pateix un accident automobilístic a conseqüència del qual perd la vista, i ho interpreta com un senyal diví. Comencen a ser seriosos els rumors d'abusos i tortures de menors. Amb la mort del papa Pau VI, que significava per a ells l'anticrist per les seues teories eclesiàstiques de tarannà liberal, Clemente Domínguez s'autoproclama nou papa de l'església amb el nom de Gregori XVII. Roma excomunica sense excepcions tot membre d'El Palmar, Subirón inclòs, i els palmarians comencen a elevar a les altures de la santedat un seguit de personatges ultrareaccionaris. Per exemple, trobem San Francisco Franco, San José Antonio Primo de Rivera, San Carrero Blanco...

Després de produir-se un cisma que divideix en dues faccions l'orde i de la celebració del Santo Concilio Palmariano, Clemente es disposa a obviar les conclusions del Concili Vaticà II i retorna als cànons establerts al Concili de Trento, celebrat al segle XVI, que marca la Contrarreforma i arracona les tesis protestants de Lutero. Més tard, per demostrar la seua predisposició al turment, la caste-

Ricardo Subirón Ferrandis apareix en aquesta reproducció d'una fotografia retent devoció al papa Joan Pau II, per qui sent gran admiració. No es pot dir el mateix dels sentiments de Subirón envers altres pontífexs de l'església. De fet, considerava Pau VI com el gran enemic de la cristiandat, atès el caràcter progressista d'aquest papa. És un aspecte que uneix Subirón amb el papa Clemente d'El Palmar de Troya, qui considerava Pau VI i el seu liberalisme obres de Satan.

dat i el sacrifici, un servidor de Clemente es talla els testicles, segons ell, per ordre divina, i insta a fer el mateix als seus germans espirituals per afavorir l'adequada transmigració de l'ànima. En vista de l'apocalipsi d'excessos i de masoquisme, Ricardo Subirón deixa l'orde a causa de divergències amb el papa Clemente, tal com ho faria també monsenyor Pedro, el qual, segons Subirón, havia estat enganyat per Clemente i pels seus companys i no tenia res a veure amb el fanatisme de l'orde.

Avui, El Palmar de Troya passa per un mal moment, ja que Clemente ha caigut en un deteriorament físic que l'ha convertit en una ombra d'allò que fou. Tot i controlar immobiliàriament el centre històric de Sevilla, així com tretze cases del centre urbà valorades en molts milions de pessetes, les arques de l'església palmariana llangueixen en una tuberculosi que aboca els seguidors de Gregori XVII a un futur incert.

El retorn. Quan Ricardo Subirón retorna a València, ho fa rebutjant els aspectes tèrbols que esquitxen El Palmar, però respectant-ne l'essència. No en va, certs aspectes equiparen Subirón amb el tortuós Clemente. Per exemple, tots dos han tingut una vocació sacerdotal frustrada i han estat rebutjats per diversos ordes catòlics. També coincideixen a considerar Pau VI com l'antítesi de l'església verdadera (Subirón manté la teoria que el papa Pau VI que coneix el món no era l'autèntic, sinó un doble, i que l'autèntic fou assassinat poc després d'ocupar el Vaticà) i en la reivindicació, corregides i augmentades de les disposicions acordades a Trento fa 400 anys, en contraposició a qualsevol acostament poble-clergat i qualsevol relaxament de les formes. No obstant això, Subirón no arriba a rebutjar Joan Pau II, com fa Clemente, sinó tot el contrari, ja que l'admira per molts dels seus postulats involucionistes.

Després d'aterrar sobre el cap i casal valenciana, qui seria conegut com el pare Ricardo, va decidir parlar amb les autoritats de l'arquebisbat de finals dels 70 per demostrar que volia retrobar-se amb la església catòlica i deixar els episodis palmarians. Els màxims responsables de la diòcesi valenciana li comuniquen que allò que ha de fer ràpidament és deixar de vestir qualsevol tipus d'hàbit (la gran passió de Subirón) i retrobar-se amb la fe cristiana com a laic. Subirón respon que això és inviable, ja que ell és bisbe d'un orde religiós (El Palmar) i ha de ser tractat amb el respecte corresponent a una alta jerarquia catòlica. No hi ha acord. Ricardo decideix muntar el seu propi orde. I ho fa al centre històric de la ciutat, on s'està un temps prudencial fins que, per enfrontaments amb els veïns, ha de canviar de domicili. Aleshores edifica el seu cen-

tre d'operacions i de devoció al barri de Natzaret, potser pel símil bíblic.

Quan Subirón arriba a Natzaret es dirigeix al rector de l'església de Nostra Senyora dels Desemparats i li diu que és un enviat del bisbe per ajudar-lo a oficiar misses i administrar sacraments. L'episodi acaba bruscament quan el capellà s'assabenta que l'arquebisbat considera Subirón com un element poc recomanable. Després d'això, i no se sap molt bé amb quins mitjans econòmics, Ricardo crea la seua església reformant una antiga foneria del número 9 del carrer de Fuenterrobles de Natzaret, on encara continua. Fins fa pocs anys, aquest era territori de tràfic de drogues i d'un alt nivell de delinqüència, i era conegut com "les casetes de paper", atès el lamentable estat de les vivendes de la parcel·la. Amb gran sentit de l'oportunisme, Subirón vincula la seua església al poble gitano, que ocupava gran part del veïnat, segons ell perquè creia que era el més necessitat de fe. De qualsevol manera, dóna el nom de gitano al santuari, i capta fidels d'aquesta ètnia. A poc a poc, Subirón va creant un estrany empori religiós regressionista en un dels barris més conflictius de la ciutat.

Consolidació a Natzaret. Subirón adossa a l'església un convent masculí i un altre de femení. Misteriosament, li és cedit l'edifici que acollia el restaurant més luxós de Natzaret, el Venta del Mar. Hi funda l'asil San José, per acollir indigents, drogoaddictes i gent gran abandonada. Crea un orde, Misioneros Apostólicos de María Inmaculada, que creix i es reproduïx dia a dia com una hidra. No oculta a ningú que és simpatitzant de Lefebvre (bisbe francès excomunicat per Roma que propugnava, tot i que d'una manera més seriosa que altres discrepants com Subirón, una retrobada amb les bases de Trento), Ricardo comença a fer públic que té contactes amb ordes religiosos a França. De fet, quan els seus monjos han de rebre els vots, viatgen a França acompanyats dels seus progenitors. Subirón organitza costoses processons on ell i els seus nombrosos acompanyants llueixen les gales, sempre reforçats per completes bandes musicals contractades.

Al llarg dels anys, l'orde s'ha vist nodrit de feligresos heterogenis: d'una banda, gent pròpia del barri de Natzaret, la majoria de condició mitjana-baixa. De l'altra, membres de poderoses famílies valencianes, segons s'ocupa d'assegurar públicament Subirón. Ell mateix va mostrar a EL TEMPS un document on José Luis Gil Terrón, un dels propietaris de la constructora Valencia Urbana, i, segons el pare Ricardo, membre terciari de l'orde, defensava la validesa dels Misioneros Apostólicos de María Inmaculada com a bastió de la

fe més recta. En paraules de Ricardo, altres signants de documents semblants són un notari, un advocat i un militar de rang. També va afegir a EL TEMPS que, entre els simpatitzants de la congregació es troben magistrats i tres famílies valencianes econòmicament importants que sufraguen l'església.

En molts dels pamflets religiosos escrits per Subirón apareix el nombre d'un compte corrent obert en una entitat bancària del centre de València, on poder dipositar tot tipus de donacions i on, presumiblement, s'ingressen les subvencions que mantenen l'orde. No falta a Natzaret qui assegura que tots els donants de subvencions estan vinculats a forces polítiques d'extrema dreta, cosa, per altra banda, no comprovada.

Fora de l'església. Els més de 15 anys que Subirón és a Natzaret, han estat plens d'hermetisme i d'enfrontaments amb l'arquebisbat, qui té un expedient informatiu obert sobre el tema. En 1983, el vicari general, Vicent Ferrando, feia públic al butlletí oficial de l'arquebisbat que Ricardo Subirón Ferrandis

Aquest document reproduïx el decret de l'arquebisbat. Adverteix els creients que Ricardo Subirón no forma part de l'església catòlica.

272

BOLETIN OFICIAL

VICARIA GENERAL

NOTA

Se advierte que don Ricardo Subirón Ferrandis no puede ejercer el ministerio sacerdotal

Ante el hecho de que DON RICARDO SUBIRÓN FERRANDIS, ordenado de forma irregular y relacionado con el Palmar de Troya, ejerce funciones sacerdotales en la barriada de Nazaret y otros lugares de la ciudad de Valencia sin las licencias eclesíásticas correspondientes, con el fin de evitar sean sorprendidos en su buena fe, se advierte por esta Nota a todos los feligresos de la diócesis que dicho señor ha de considerarse suspendido "a divinis" con la prohibición absoluta de que ejerza el ministerio sacerdotal.

En consecuencia, se prohíbe a los fieles diocesanos cualquier tipo de participación en cultos presididos o en sacramentos administrados por dicho Ricardo Subirón.

Valencia, 1 de julio de 1983.

Por mand.^o de S. Ilma.
EL VICARIO GENERAL.
V. Ferrando

EL SECRETARIO GENERAL.
Juan Blanquer

SECRETARIA GENERAL
SECCIÓN DE PERSONAL

Movimiento

Nombramientos:

Aragó Pont, senorita Amparo. — Presidenta del Secretariado Diocesano de Cursillos de Cristiandad.

Colomer Llacer, reverendo don Rafael, S.D.B. — Coadjutor de la parroquia de San Antonio Abad, de Valencia.

Inesta Pérez, reverendo don Rafael, S.D.B. — Coadjutor de la parroquia de San Antonio Abad, de Valencia.

Ortolá Segarra, reverendo don Juan. — Consiliario del Secretariado Diocesano de Cursillos de Cristiandad.

Pastor Sales, reverendo don Bernardo. — Cura de San Juan Bautista de Alzira.

Fallecidos:

Giner Pastor, reverendo don Alfredo. — Falleció en Valencia, el 27 de junio de 1983. In pace.

estava suspès *a divinis* (per sempre) amb la prohibició total d'exercir el ministeri sacerdotal. A més, prohibia de manera taxativa a qualsevol catòlic d'acudir als ritus celebrats per aquest personatge.

Subirón no sols ha continuat tranquil·lament, sinó que ha intentat convèncer els seus fidels que és l'arquebisbat qui no té les coses clares i està engegat pel vòrtex dels temps. S'ha autoerigit com espasa de la cristiandat en èpoques de perdició. La confusió és tan gran entre els veïns de Natzaret que una visita pastoral de l'arquebisbe de València a la parròquia catòlica de Nostra Senyora dels Desemparats, on va aprofitar per advertir els catòlics que s'abstingueren d'acudir a l'església de Subirón, fou interpretada com una santificació de l'orde de Ricardo. La majoria de veïns creuen que els Misioneros Apostólicos de María Inmaculada són peça clau de la religió catòlica i ull dret de l'arquebisbat.

Ricardo Subirón, conscient de la seua con-

L'església de la Inmaculada Virgen Gitana, situada al barri de Natzaret, és el centre principal dels dominis del pare Ricardo. Si el seu aspecte exterior és més aviat modest, el seu interior és ple de barroquisme i ornaments luxosos. Aquesta pompa inusual dins d'una zona humil com Natzaret fa que el veïnat es pregunte d'on poden eixir els diners per finançar despeses d'aquest tipus.

dició, s'afanya a donar la primera comunió a nens i la confirmació a adolescents, intentat fer proselitisme entre els convidats. Però s'està de batejar, enterrar o casar, perquè aquests ritus tenen un reflex al jutjat, ja que, almenys els dos últims, tenen constància civil.

La captació de seguidors que capitaneja Ricardo està dirigida preferentment a joves (xics i xiques) de les classes més humils. Ofereix una oportunitat de fugida a persones que d'altra manera tindrien difícil eixir endavant en el dia a dia marcat per la marginalitat en què viu bona part del barri de Natzaret. Enmig d'aquesta situació, és també cert que, mentre alguns veïns troben refugi en l'orde de Ricardo per esquivar les aspreses diàries, molts altres parlen d'anomalies en l'interior del temple que van més enllà de l'enfrontament de Subirón amb l'ortodòxia catòlica. És habitual trobar a Natzaret gent que afirma que Subirón i els seus acòlits estan implicats en abusos de menors, tràfic de drogues i compra-venda d'objectes robats. No obstant, ningú no vol certificar amb el seu nom aquestes acusacions, i tant la policia com la Guàrdia Civil han manifestat a aquest setmanari que no en saben res.

Un altre tema que suscita tot tipus de sospites és la captació de nous membres per a l'orde per part de Subirón. La mare d'un dels joves integrants d'aquesta congregació recollits per Ricardo, en ser entrevistada per membres d'aquesta redacció, amb una mirada freda, resignada i confusa, va deixar entreveure que no pogué fer res per evitar que el seu fill major es convertira en adepte del pare Ricardo. Tan gran era el desig del fill, que ella i el seu home van acceptar la derrota sense més. "Què havíem de fer? Ell és major d'edat". Ricardo va intentar edulcorar la seua jugada convidant el matrimoni a França per observar la posada de llarg religiosa del seu fill. "Entre francesos i valencians, hi devia haver més de 20 joves. Després de tot, fou bonic", es consola. La separació fills-pares que acompanya els monjos i monges de la església i les maneres amb què són seduïts afegeixen obscurantisme als misteris que envolten l'orde.

Estiguen confirmats o desmentits en un futur els rumors que acompanyen la congregació, avui Ricardo Subirón Ferrandis i els seus seguidors passen la vida en un reducte blindat, fruit del fervor místic desequilibrat d'un antic bisbe del Palmar de Troya. Fora del temps i de l'espai, els Misioneros Apostólicos de María Inmaculada viuen el seu rosari anacrònic. Un univers a part dins d'un món que sembla massa atabalat per prestar atenció a tot allò que no fa soroll. Però els sons del silenci, no ho oblidem, solen ser els més ominosos, els més plens d'enigmes i dolors.

Joan M. Oleaque